

International Holocaust Remembrance Alliance

Sprejel MMGW: Amsterdam, junij 2011

Sprejel IC MEMO: Pariz, oktober 2011

Mednarodna listina muzejev spomina

Uvod

Naloga muzejev spomina je ščititi dostojanstvo žrtev vseh vrst zlorab in onkraj tradicionalnega poučevanja zgodovine zagotoviti, da tolmačenje političnih dogodkov spodbuja kritično, neodvisno razmišljanje o preteklosti.

Zato je čas, da muzeji spomina kot enkratna oblika sodobnih zgodovinskih muzejev dosežejo soglasje o medsebojnem sodelovanju na nacionalni in mednarodni ravni.

Vzpostavljen je že organizacijski okvir za mednarodni konzorcij.

Poslanstvo Projektne skupine za mednarodno sodelovanje na področju izobraževanja, spominjanja in raziskovanja holokavsta (IHRA) je zagotoviti podporo ustanovam, ki negujejo spomin na žrtve nacizma in spodbujajo ohranjanje zgodovinskih prizorišč, virov in predmetov v duhu ter v skladu s cilji Stockholmske deklaracije.

Poslanstvo Mednarodnega odbora za muzeje spomina (IC MEMO), vključenega v Mednarodni muzejski svet (ICOM), je ob spoštovanju splošnih etičnih in političnih načel Ustanovne listine Združenih narodov podpiranje splošnih človekovih in državljanskih pravic ter skrbno varovanje kulturne dediščine. IC MEMO je krovna organizacija mnogih zelo različnih muzejev spomina v Evropi, Afriki, Ameriki in Aziji, ki so posvečeni žrtvam tiranskih režimov.

LISTINA

Ta mednarodna listina muzejev spomina črpa navdih iz deklaracije Združenih narodov o človekovih pravicah in etičnih načel ICOM. Splošna načela obujanja spomina v muzejih spomina so:

1. Skupne kulture spomina ni mogoče in ni dovoljeno oblikovati z ukazom. Zaradi zelo različnih zgodovinskih izkušenj bi morali muzeji spomina sprejeti sobivanje različnih oblik spominjanja, usmerjenih h kulturnemu pluralizmu spomina. Te ustanove bi morale biti načrtovane za sodelovanje in ne za spodbujanje tekmovanja, ki lahko privede do boja za prevlado. Čeprav je to lahko težavna naloga, bi se morala skupna kultura spomina oblikovati postopoma iz množice razpršenih pobud.

International Holocaust Remembrance Alliance

2. Pluralistična kultura spomina zahteva tudi skupen nabor pozitivnih vrednot. Te vrednote so že zapisane v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah.

3. Muzeji spomina se kot sodobni zgodovinski muzeji predvsem posvečajo spominjanju javnih zločinov nad manjšinami. Zato je odgovornost sodobnih držav, vlad in lokalnih skupnosti do muzejev spomina zelo velika, varovati bi morali njihove zbirke in jim zagotavljati najvišjo raven neodvisnosti od političnih zahtev. Hkrati pa morajo muzeji spomina pognati trdne korenine v civilni družbi in se posebej truditi za vključitev manjšin.

4. Moderni muzeji spomina so sodobni muzeji s posebno nalogo glede humanitarne in državljanske vzgoje. Muzeji spomina se bodo lahko uprli političnim interesom in lobijem samo z doseganjem visoke ravni svojega dela, infrastrukture in notranje organizacije.

5. Temeljne odločitve v muzejih spomina o vsebini, izobraževanju in načrtovanju bi morale biti sprejete na podlagi odprte, pluralistične in nehierarhične razprave s preživeli, strokovnjaki, učitelji, lobisti in angažiranimi družbenimi skupinami. Delo v muzejih spomina je predvsem znanstveno. Državne ustanove in zasebni podporniki morajo to sprejeti.

6. Informacije o zgodovinskih dogodkih, predstavljene na razstavah, v publikacijah in v okviru izobraževalnih projektov, morajo omogočiti živeti se v položaj posameznikov in skupin, ki so bili žrtve načrtnega preganjanja. Predstavitve naj ne ohranjajo spomina s spodbujanjem maščevanja, sovraštva in zamer med posameznimi skupinami žrtev.

7. Zgodovinske izkušnje morajo biti vključene v zgodovinski okvir brez zmanjševanja osebnega trpljenja posameznikov. Zgodovinske dogodke je treba vključevati v skladu s sodobnimi ugotovitvami zgodovinskih raziskav in ob spoštovanju akademskih načel predstavitve različnih vidikov.

8. Predstaviti je treba tudi stališče storilcev zločinov. Ne smejo biti demonizirani, temveč je treba njihovo ideologijo, cilje in nagibe uporabiti za razlago njihovih dejanj. To zajema institucionalne in socialne mehanizme, pa tudi osebno zgodovino posameznih storilcev. Možnost razmisleka o lastnih stališčih upošteva vključitev lastnih zločinov in samopodobe v predstavitev "drugega". Enako bi bilo treba predstaviti tudi široko in heterogeno skupino opazovalcev.

9. Muzeji spomina na avtentičnih lokacijah, kjer so bili izvršeni zločini, ponujajo izjemne možnosti za zgodovinsko in civilno izobraževanje, pomenijo pa tudi veliko tveganje. Zato morajo muzeji spomina svoje izobraževalno delo usmeriti bolj v poudarjanje splošnih načel in manj v dogovarjanje o skupnih vsebinah. To pomeni, da obiskovalci ne smejo biti prevzeti od groze ali indoktrinirani, da je treba spoštovati posameznikov subjektivni pogled in da je treba sporne vsebine tako tudi obravnavati.

10. Muzeji spomina kot sodobni muzeji vedno samokritično obravnavajo lastno zgodovino, ki jo vključujejo v zgodovino svoje kulture spomina. Zavedajoč se sodobnih miselnih tokov morajo svoje predstavitve uskladiti s sodobnimi razlagami preteklosti, pri tem pa se trdno držati zgodovinskih dejstev.